

אמר רבי יוסי, מאי חזא אונקלוס, דאמר ויהי האדם לנפש חיה, ותרגם לרוח ממללא, אי נפשא דבעירתא היא, למה לא ממללן.

אמר רבי יצחק, על דאתגבלון מעוביאי רבה דעפרא, יתיר מבני נשא, ולא זקפין רישא, ולא מסתפלין ברקיעא כבני נשא. דאלו אתגבלו מקלילא דעפרא כבני נשא, וזקפן רישא ואסתפלו ברקיעא, הוּו ממללן.

אמר רבי יוסי, גבלותא וזקפן רישא תינח, אבל אסתפלותא ברקיעא, למאי. אמר ליה, ההוא סיועא רבה דבני נשא. תא חזי, נבוכדנצר פד הוה טריד, והוה בעירא בטוריאי, לא הוה ליה סיועא, עד דאסתפל ברקיעא, הדא הוא דכתיב, (דניאל ד לא) אנא נבוכדנצר עיני לשמיא נטלת, ומנדעי עלי יתוב. דעד לא יסתפל ברקיעא, לא הוה מנדעיה עילויה.

אמר רבי פרוספדאי, הגוים ועמא דארעא, דלא מהימני בהקדוש ברוך הוא, ולא עסקי באורייתא, לית להו בר ההיא נפשא חזייתא דאתנפקא מארעא, ועל כן לית להו מהימנותא. אבל ישראל די מהימני בהקדוש ברוך הוא, ועסקי באורייתא, ונטרי פקודוהי, אמר הקדוש ברוך הוא, (ירמיה לד טז) לא כאלה חלק יעקב וגו'. לא יהי להון נפשא חזייתא, אבל מה יהא להון. פי יוצר הכל הוא. הכל: הוא שכינתיה. ואתגזרת נשמתא קדישא מינה, למהוי חולקא דיעקב. מאי הוא, פלומר, הכל הוא נשמתא, הואיל ואתגזרת מינה.

אמר רבי יהודה, אי לגוים לית מהימנותא, הא חזינן דאזלי לטענותהון, חגרין וסומין, ומליין מחין ומרעין, ואיתסאן. אמר

אמר רבי יוסי, מה ראה אונקלוס שאמר (בראשית ב) ויהי האדם לנפש חיה, ותרגם: לרוח ממללא. אם נפש של בהמה היא - למה לא מדברות?

אמר רבי יצחק, על שגלושו מהעבי הגדול של העפר יותר מבני אדם, ולא זוקפות ראש, ולא מסתפלות ברקיע כמו בני אדם. שאלו גלושו מעפר הקל כמו בני אדם וזוקפות ראש ומסתפלות ברקיע, היו מדברות. אמר רבי יוסי, הלישה וזקיפת הראש - מילא, אבל הסתפלות ברקיע למה? אמר לו, אותו הסיוע הגדול של בני האדם. בא וראה, כשנבוכדנצר נטרד והיה בהמה בהרים, לא היה לו סיוע עד שהסתפל ברקיע, זהו שכתוב (דניאל ד, לא) אני נבוכדנצר, עיני לשמים נטלתי, ומדעי עלי התישב. שער שלא הסתפל ברקיע, לא הייתה דעתו עליו.

אמר רבי פרוספדאי, הגוים ועמי הארץ שלא מאמינים בקדוש ברוך הוא ולא עוסקים בתורה, אין להם אלא רק אותה נפש חיה שיצאה מן הארץ, ועל כן אין להם אמונה, אבל ישראל שמאמינים בקדוש ברוך הוא ועוסקים בתורה ושומרים מצוותיו, אמר הקדוש ברוך הוא (ירמיה י) לא כאלה חלק יעקב וגו'. לא תהיה להם נפש חיה, אבל מה יהיה להם? פי יוצר הכל הוא. הכל הוא שכינתו, וממנה נגזרת הנשמה הקדושה להיות חלקו של יעקב. מה הוא? פלומר, הכל היא הנשמה, הואיל ונגזרה ממנה.

אמר רבי יהודה, אם לעובדי כוכבים ומזלות אין אמונה, הרי ראינו שהולכים אל תועבותיהם חגרים וסומים ומלאים מכות

ומחלות, ונרפאים! אמר לו, לאבד אותם לעולם הבא, זהו שפיתוב (איוב יב, כג) משגיא לגוים ויאבדם.

ועוד, הרי שגינו (דברים כח) וחקלים רעים ונאמנים. מה זה נאמנים? שעושים באמונה, כשמגיע הזמן יוצאים מאותו האיש. ולפעמים שנמצא אצל אותם הגלולים, שהם הולכים במחלותיהם לתועבותיהם ונרפאים, ואומר שהוא האליל הוא שעשה.

ואמר רבי יוחנן, פעם אחת ספר לי יהודי אחד, שהיו לו חלאים רבים ולא נרפא, ראה את אותם סוחרים שהיו הולכים עם מחלותיהם לגלוליהם ונרפאו. אמר, אלף לשם, ואף על גב שהוא אסור, אבל כפי לראות מה זה.

הרף לשם ונכנס לתוכם, ולן שם בין האנשים שהיו מכים וחולים. כלם ישנו, והוא לא ישן, עד שראה שטן אחד שהיה הולך ביניהם וכלי רפואה בידו, והיה שם על כל אחד ואחד ונרפא. עבר עליו ולא שם עליו. אמר לו, אדוני, הריני מבני החלאים, שים עלי!

אמר לו, לא כאלה חלק יעקב, שעל אלה צוה אותי להאביד אותם לעולם הבא, אבל בני יעקב לא כאלו. ומפני מה? (שם) על פי יוצר הכל הוא. מה היוצר סותר ובונה, אף הקדוש ברוך הוא מכה ומרפא, וסותר ובונה. יצא אותו האיש וספר לי את המעשה. אמרתי, ברוך הרחמן ששלח אותך לשם לראות את זה ולשמע את זה מפיו. וכזה סח לי יוסי החרש.

אמר רבי יצחק אמר רב אחא, מה זה שפיתוב (איוב לב) ונשמת שדי תבינם? אלא הנשמה היא

ליה, לאובדא להו לעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב, (איוב יב כג) משגיא לגוים ויאבדם.

ועוד, הא תנינן (דברים כח נט) וחקלים רעים ונאמנים, מאי נאמנים. דעבדי מהימנותא. פד מטא זמנא, נפקי מההוא גברא. וזמנין דאישתכח לאינון טעוון. דאינון אזלין במרעיהון לטעותהון, ואתסאן, ואמרי דההוא טעוותא הוא דעבד.

ואמר רבי יוחנן, זמנא חדא סח לי יהודאי חד, דהוה ליה מרעין סגיאין, ולא איתסי, חמא לאינון טעין דהוה אזלי במרעיהון לטעותהון, ואתסאן, אמר איזיל התם, ואף על גב דאיהו אסור, אבל למחמי מאי הוא.

ואזר התם, ועאל בגוייהו, ובת תמן ביני אינשי דהוה מחיין ומרעין. כלהו אדמכו, ואיהו לא אדמיך, עד דחמא חד שטנא, דהוה אזיל בינייהו, ומאני דאסוותא בידיה, והוה שוי על כל חד וחד, ואתסי. אעבר עליה, ולא שוי עליה. אמר ליה, מארי, הא אנא מבני מרעין שוי עלי.

אמר ליה לא כאלה חלק יעקב, דאלין אתפקדו לי לאובדא להון לעלמא דאתי, אבל בנוי דיעקב לאו כאלין. ומן קדם מה, על פי יוצר הכל הוא. מה היוצא סתר ובני, אף קודשא בריך הוא מחי ומסי, וסתר ובני. נפק ההוא גברא, וסח לי עובדא, אמרית בריך רחמנא דשדרך התם למחמי דא, ולמשמע כדין מפומיה. וכדין סח לי יוסי חרשא.

אמר רבי יצחק אמר רב אחא, מאי דכתיב ונשמת שדי תבינם. אלא הנשמה היא מביאה לאדם להפיר את קונו,

וּלְהַכְנִיסוֹ בַּתּוֹרָה וּבַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְאַשְׁרִיֵּהֶם אוֹתָם שְׂנוֹכְנָסִין בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּשֻׁמָּה, שְׂבִשְׂבִילָה יִזְכּוּ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וּלְמַעַלְת הַקְּדוּשִׁים.

מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְהַפִּיר אֶת קוֹנוֹ וּלְהַכְנִיסוֹ בַּתּוֹרָה וּבַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְאַשְׁרִיֵּהֶם אוֹתָם שְׂנוֹכְנָסִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּשֻׁמָּה, שְׂבִשְׂבִילָה יִזְכּוּ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וּלְמַעַלְת הַקְּדוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אַחָא, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא קוֹנֵה הַנְּשֻׁמָּה מַעֲצָמוֹ. הֵינּוּ דְתַנְיִנֵן, בָּא לִישְׁתַּהר מִסִּיעֵין אוֹתוֹ. אוֹי לָהֶם לְרַשְׁעִים, שְׁהֵם גְּדַבְּקִים בְּכַח הָאֲדָמָה שֶׁהִיא נִקְרָאת נֶפֶשׁ חַיָּה הַנִּבְרָאת מִן הָאֲדָמָה, שְׂבִשְׂבִילָה יִכְלוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אַחָא, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוּא קוֹנֵה הַנְּשֻׁמָּה מַעֲצָמוֹ. הֵינּוּ מַה שְׂשִׁנְיָנוּ, בָּא לְטַהַר מִסִּיעֵים אוֹתוֹ. אוֹי לָהֶם לְרַשְׁעִים שְׁהֵם גְּדַבְּקִים בְּכַח הָאֲדָמָה, שֶׁהִיא נִקְרָאת נֶפֶשׁ חַיָּה, הַנִּבְרָאת מִן הָאֲדָמָה, שְׂבִשְׂבִילָה יִכְלוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

שָׂאֵר רַבִּי דוֹסְתַאי לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִיה, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה מַאי הוּי מִינָהּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי. אָמַר לִיה, לֹא תִימָא הָכִי, אֶלְא אִימָא מַאי הוּי מִינָהּ תְּדִיר.

שָׂאֵר רַבִּי דוֹסְתַאי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לוֹ, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה, מַה נְהִיָּה מִמִּנָּה לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לוֹ, אַל תֹּאמַר כֹּף, אֶלְא אָמַר, מַה נְהִיָּה מִמִּנָּה תְּמִיד?

הָא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי בָּא, מַאי דְכָתִיב, (במדבר טו) הַפֶּתַח תִּפְתָּח הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת. אֶלְא כְּהַבֵּל דְנִפְיָק מִפּוּמִיָּה דְבַר נֶשׁ, דְלֹא יָכִיל לְסַלְקָא לְעֵילָא, אֶפִּילוּ כְּמֵלֵא עֵינָיו, וּמִיָּד תִּכְלָה. כֹּף הִיא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, כְּאוֹתָהּ הַבֵּל שְׂנוֹכְרַת מִן הַפֶּה מֵהֶרָה, וְתִכְלָה, וְאִינוּ נִרְאָה בְּעוֹלָם, וְהָיָה כְּלֹא הָיָה.

בָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי בָּא, מַה שְׂכַתוּב (במדבר טו) הַפֶּתַח תִּפְתָּח הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת, אֶלְא כְּמוֹ הַהַבֵּל שְׂיִוצָא מִפִּי אָדָם, שְׂלֹא יָכוֹל לְעֵלוֹת לְמַעַלָּה אֶפִּילוּ כְּמֵלֵא עֵינָיו, וּמִיָּד תִּכְלָה, כֹּף הִיא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, כְּאוֹתוֹ הַהַבֵּל שְׂנוֹכְרַת מִן הַפֶּה מֵהֶרָה, וְתִכְלָה, וְאִינוּ נִרְאָה בְּעוֹלָם, וְהָיָה כְּלֹא הָיָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא תַנַּן נֶפְשׁוֹתֵם שְׂל רַשְׁעִים הֵן הֵם הַמְזִיקִין שְׂבַעְעוֹלָם. אָמַר לִיה רַבִּי יִצְחָק, שְׂפִיר קְאָמַרְתָּ, שְׁהֵן הַמְזִיקוֹת לְבַעַלְיָהֶן, וּמוֹנְעוֹת כַּח הַנְּשֻׁמָּה מֵעֲבוּדַת בּוֹרְאָן, שְׂאִין מְזִיק לְאָדָם אֶלְא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ, עַל שְׂנוֹכְרָתָה עִם הַגּוֹף. וְאָמַר רַבִּי אַחָא, לֹא תַנַּן הָכִי, אֶלְא נֶפְשׁוֹתֵם שְׂל רַשְׁעִים כְּשִׂיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף, הֵן הֵם הַמְזִיקִים שְׂבַעְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי שְׂנִינּוּ נֶפְשׁוֹתֵם שְׂל רַשְׁעִים הֵן הֵם הַמְזִיקִים שְׂבַעְעוֹלָם? אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק: יָפָה אָמַרְתָּ, שְׁהֵן הַמְזִיקוֹת לְבַעַלְיָהֶן, וּמוֹנְעוֹת כַּח הַנְּשֻׁמָּה מֵעֲבוּדַת בּוֹרְאָן, שְׂאִין מְזִיק לְאָדָם אֶלְא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ עַל שְׂנוֹכְרָתָה וְכַלְתָּה עִם הַגּוֹף. וְאָמַר רַבִּי אַחָא, לֹא כֹף שְׂנִינּוּ, אֶלְא נֶפְשׁוֹתֵם שְׂל רַשְׁעִים, כְּשִׂיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף, הֵן הֵן הַמְזִיקִים שְׂבַעְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֹף וְכֹף שְׂפִיר, כְּשִׂיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף, אֶז נִמְצָא הַנְּזֵק. וְהִיאֵךְ מְזִיק אוֹתוֹ נֶפֶשׁ לְגוֹף. וְהַכֵּל תְּמַהִים הִיאֵךְ הֵם אוֹתָם כְּשִׂיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף אֶז נִמְצָא הַנְּזֵק, וְאִיךְ מְזִיק אוֹתוֹ נֶפֶשׁ לְגוֹף? וְהַכֵּל תְּמַהִים הִיאֵךְ הֵם אוֹתָם

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּף וְכֹף יָפָה, וְהַכֵּל תְּמַהִים הִיאֵךְ הֵם אוֹתָם

הנפשות מזיקין שבעולם על שדבקים בבני אדם.

תנו רבנן, אמר רבי יהודה בר יעקב, תמה אני על אנשי הדור, אם רובם נעשים בכשרות. תא חזי, מה פתיב, (ויקרא יא נד) והתקדשתם והייתם קדושים, מלמד שצריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש.

מאי קידושא שייך הכא. אמר רבי יהודה בר יעקב, שלא יעשו פריצותא וחציפותא, ולא לשום זנות כבהמות. שהבהמות אינן עושות אלא לכך.

דחא תנן כל הבועל לשום זנות, או לשום מה דאמרן, ולא ישמור את עצמו מאותן הדברים הצריכין, דתנינן במתניתא, (דף טו ע"א) ההוא עוברא דאתייליד, ליהוי פריץ חצוף זונה רשע, ואינו בכלל זרע אמת.

וכך הבועל לשם מצוה, ומקדש עצמו, ומכוין לבו לשם שמים. הווי ליה בנין דמעלי, צדיקים וחסידיים, יראי שמים, קדושים. הוא דכתיב, (ויקרא יא נד) והתקדשתם והייתם קדושים.

אמר רבי יהודה, הרשעים על שאינן מולידים אלא לשם זנות, בעזות ובחציפות, אין להם אלא אותה הנפש החיה הנתונה לבהמות, שעניינם אינם אלא כבהמה.

אבר צדיקים היודעים לקדש עצמם, פתיב בהו (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיה שורק כלה זרע אמת. מאי אמת, אמר רבי אחא, אמת בכל שאינו מהרהר באשה אחרת, ויש לו אמת עם אשתו.

רב הונא אמר, לכויין ולקדש עצמו לשם שמים, שנאמר (תהלים קכו) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. כלומר, אם אין הפונה לשם שמים לבנות הבית

הנפשות מזיקין שבעולם על שדבקים בבני אדם.

שנו רבותינו, אמר רבי יהודה בר יעקב, תמה אני על אנשי הדור, אם רובם נעשים בכשרות. וראה מה פתוב (ויקרא יא), והתקדשתם והייתם קדושים, מלמד שצריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש.

מה הקדשה שייכת לכאן? אמר רבי יהודה בר יעקב, שלא יעשו פריצות וחציפות, ולא לשם זנות כבהמות, שהבהמות אינן עושות אלא לכך.

שהרי שנינו, כל הבועל לשם זנות, או לשם מה שאמרנו, ולא ישמור את עצמו מאותם הדברים הצריכים, ששנינו בפריצותא, העבר ההוא שנוולד, יהיה פריץ חצוף זונה רשע, ואינו בכלל זרע אמת.

וכך הבועל לשם מצוה ומקדש עצמו ומכוין לבו לשם שמים, יהיו לו בנים מעלים, צדיקים וחסידיים, יראי שמים, קדושים. זהו שכתוב (שם) והתקדשתם והייתם קדושים.

אמר רבי יהודה, הרשעים על שאינם מולידים אלא לשם זנות, בעזות ובחציפות, אין להם אלא אותה הנפש החיה הנתונה לבהמות, שעניינם אינם אלא כבהמה.

אבר צדיקים היודעים לקדש עצמם, פתוב בהם (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק כלה זרע אמת. מה האמת? אמר רבי אחא, אמת שאינו מהרהר באשה אחרת, ויש לו אמת עם אשתו.

רב הונא אמר, לכויין ולקדש עצמו לשם שמים, שנאמר (תהלים קכו) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. כלומר, אם אין הפונה לשם שמים לבנות הבית